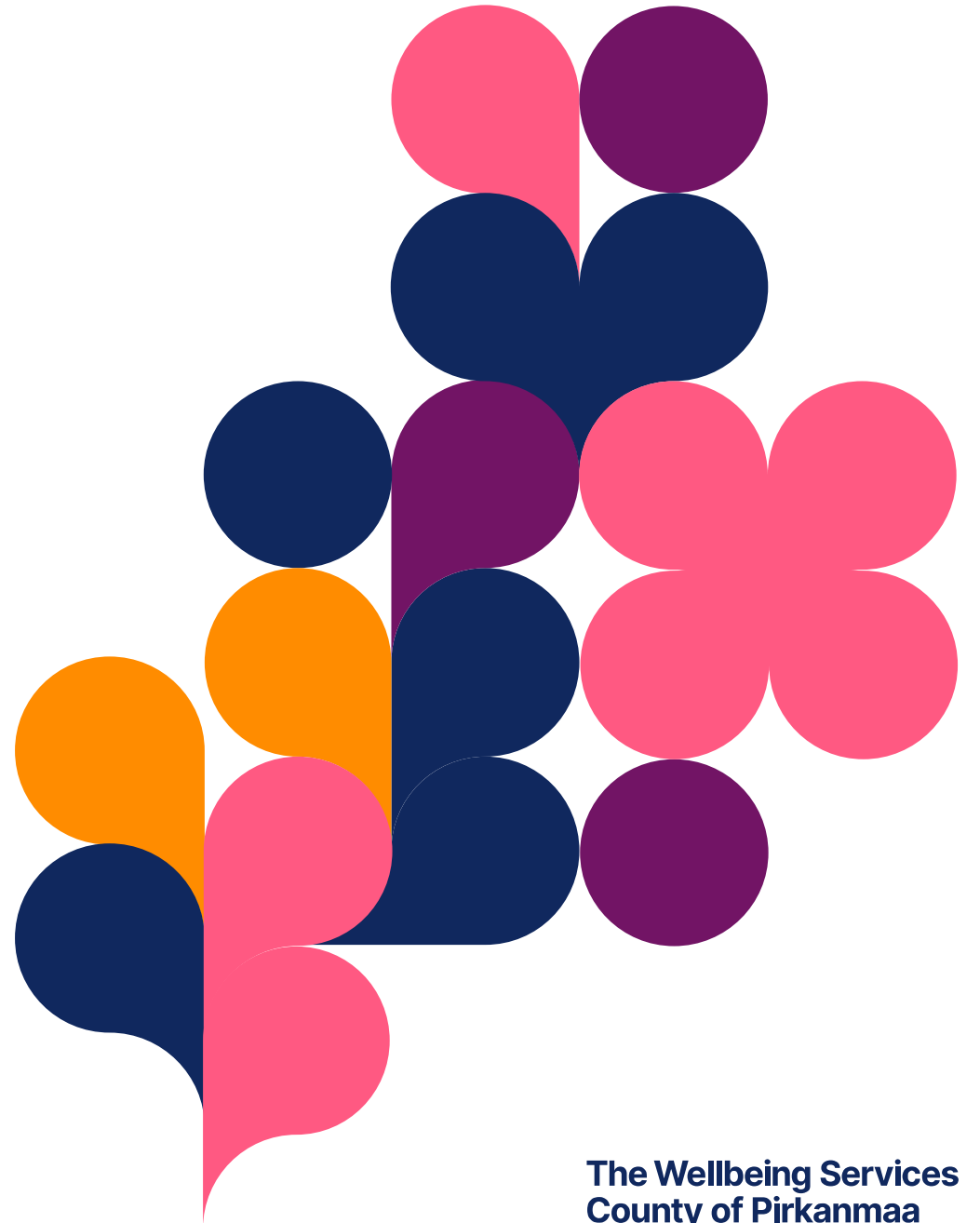

Ajankohtaista opiskeluhuollon yhdyspintapalveluista

Opiskeluhuollon palvelujohtaja

Marja Nurmi-Vuorinen

Opiskeluhuollon palvelupäällikkö, eteläinen
alue Niina Pirinen

The Wellbeing Services
County of Pirkanmaa

Opiskeluhoolto

- Opiskeluhoollolla tarkoitetaan oppilaan ja opiskelijan hyvän oppimisen, psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa koulu- ja oppilaitosyhteisössä. Toiminta on vahvasti lailla säädettyä.
- Opiskeluhoolto pitää sisällään
 - kouluterveydenhuollon terveydenhoitajan ja lääkärin
 - opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajan ja lääkärin
 - sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut esi- ja perusopetuksessa sekä toisella asteella
- Koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoon kuuluvat myös suun terveydenhuollon palvelut, jotka toteutetaan avopalveluiden palvelulinjalta, suun terveydenhuollon toimialueelta käsin
- Opiskeluterveydenhuoltoon kuuluvat ennaltaehkäisevän terveydenhuollon lisäksi myös perusterveydenhuollon sairaanhoitopalvelut
- Opiskeluhoitopalvelut järjestetään lähipalveluperiaatteella eli pääsääntöisesti kaikki palvelut tarjotaan kouluilla ja oppilaitoksilla – yhteinen tilasuunnittelu

Pirkanmaan hyvinvointialueen koulut ja oppilaitokset sekä oppilas- ja opiskelijamäärät syksyllä 2023

Kouluaste/palvelupiste	Yksiköiden/toimipisteiden määrä Pirkanmaa
Peruskoulu	185
Toinen aste	71

Kouluaste	Oppilas/opiskelija määrä etelä	Oppilas/opiskelija määrä länsi	Oppilas/opiskelija määrä pohjoinen	Yhteensä Pirkanmaa
Esiopetus	1085	1186	2517	4788
Perusopetus	14 474	13 746	25 850	54 070
Toinen aste	4108	5093	17 820	27 021

Opiskeluhuollon henkilöstöresurssi Pirkanmaalla suhteessa suosituksiin ja sitoviin mitoituksiin

Opiskeluhuollon ammattiryhmä	Htv (noin)	Oppilasta/opiskelijaa/työntekijä	Oppilasta/opiskelijaa/työntekijä (myös esiopetus)	Arvio suosituksen mukaisesta resurssista/htv	Arvioitu vaje/htv
Kouluterveydenhuolto/terveydenhoitaja	125,55	430,7	x	117,5	0
Kouluterveydenhuolto/lääkäri	17 (6,6htv vastaanottopalveluissa)	3180	x	25,7	8,7
Opiskeluterveydenhuolto/terveydenhoitaja	51,85	521,1	x	47,4	0
Opiskeluterveydenhuolto/lääkäri	12,1 (2,2 htv vastaanottopalveluissa)	2233	x	15	2,9
Psykologi	103,8	781,2	827	103,9 (110 esiopetus mukana)	0,1/6,2
Kuraattori	120,9	670,7	710	121 (128 esiopetus mukana)	0,1/6,1

Yhteisöllinen työ on yhdyspintatyötä ja yhteistä työtä

- Koko oppilaitosyhteisöä tukevan ehkäisevän yhteisöllisen työn tulisi olla opiskeluhuollon ensisijainen toteuttamismuoto.
- Jokaisella oppilaitoksessa työskentelevällä on velvollisuus edistää oppilaiden, opiskelijoiden ja koko koulu- ja oppilaitosyhteisön hyvinvointia sekä yhteistyötä huoltajien kanssa.
- Ensisijainen vastuu yhteisön hyvinvoinnista on oppilaitoksen henkilökunnalla, erityisesti rehtorilla ja opettajilla. Opiskeluhuoltopalvelujen työntekijät eli psykologit, kuraattorit, terveydenhoitajat ja lääkärit osallistuvat yhteisölliseen opiskeluhuoltotyöhön.

Yhdyspintarakenteet

Alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä

ALUEELLINEN OPISKELUHUOLLON YHTEISTYÖRYHMÄ (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 a §)

Hyvinvointialueen on yhdessä alueensa kuntien kanssa muodostettava alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä. Jos hyvinvointialueen alueella on kunnan lisäksi muita koulutuksen järjestäjiä, heidän tulee olla edustettuina yhteistyöryhmässä. Yhteistyöryhmässä tulee lisäksi olla alaikäisten vanhempien tai huoltajien sekä opiskelijoiden edustajia, opiskeluhuollon työntekijöiden edustajia sekä tarvittaessa muita yhteistyötahoja.

Yhteistyöryhmä toimii hyvinvointialueen ja sen alueella toimivien koulutuksen järjestäjien yhteistyöelimenä. Sen tehtävänä on:

- 1) **valmistella** 13 a §:ssä tarkoitettu **alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma** hyvinvointialueen aluevaltuustolle;
- 2) **seurata** 13 a §:ssä tarkoitetun **alueellisen opiskeluhoitosuunnitelman toteutumista sekä lisäksi opiskeluhoitopalvelujen, koulutuksen järjestäjien, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen sekä muiden tarvittavien palvelujen yhteistyön toteutumista;**
- 3) käsitellä hyvinvointialueen ja sen alueella toimivien **koulutuksen järjestäjien välisiä opiskeluhuollon yhteistyökysymyksiä;**
- 4) huolehtia muista kuin 1–3 kohdassa tarkoitetuista sille **erikseen annettavista tehtävistä.**

Kaksikielisen hyvinvointialueen alueellisessa opiskeluhuollon yhteistyöryhmässä on oltava kummankin kansalliskielen edustus. Hyvinvointialueella, johon kuuluu saamelaisten kotiseutualueeseen kuuluvia kuntia, on alueellisessa yhteistyöryhmässä oltava saamenkielisten edustus.

Alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä

- Alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä kokoontuu Pirkanmaalla kerran kuussa ja työryhmässä on vuoden 2024 alusta alkaen opiskeluhuollon edustajien lisäksi kaikkien Pirkanmaan koulutuksenjärjestäjien edustajat sekä huoltajien ja oppilaiden/opiskelijoiden edustus, sosiaalipalveluiden edustus ja järjestöedustus.
- Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 13 a §:n mukaan hyvinvointialueella tulee olla valtuustokausittainen **alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma** hyvinvointialueen vastuulla olevien opiskeluhuoltopalvelujen järjestämiseksi. Suunnitelma käsittää esiopetuksen, perusopetuksen sekä toisen asteen opiskelijoiden opiskeluhuoltopalvelut. Pirkanmaan hyvinvointialueen alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma on laadittu valtuustokaudelle 2023-2026 ja se hyväksytään aluevaltuustossa helmikuussa 2024.

Ohjausryhmät ja oppilaitoskohtaiset ryhmät

- Koulutuksenjärjestäjäkohtaisen opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhuollon **ohjausryhmä**. Ohjausryhmissä on edustettuna laajasti niin sivistystoimen kuin opiskeluhuollonkin henkilöstöä sekä keskeisiä yhteistyökumppaneita.
- **Oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän** eli pirkanmaalaisittain yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän tehtävänä on suunnitella, toteuttaa, arvioida ja kehittää opiskeluhuollon kokonaisuutta ja erityisesti yhteisöllistä työtä. Oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän toimintaa johtaa koulutuksen järjestäjän nimeämä edustaja (yleensä rehtori tai muu toiminnasta vastaava johtaja).

Muita yhteistyön muotoja

- Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 14 § mukaan yksittäisen opiskelijan tai tietyn opiskelijaryhmän tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhuollon palvelujen järjestämiseen liittyvät asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa **monialaisessa asiantuntijaryhmässä**. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan, tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Asiantuntijaryhmän kutsuu koolle se taho, jolla on herännyt huoli oppilaan/opiskelijan tilanteesta.
- Opiskeluhuollon asiantuntijat eli terveydenhoitaja, psykologi, kuraattori ja lääkäri muodostavat **asiantuntijatiimin**. Tiimi tapaa säännöllisesti vähintään kerran kuukaudessa toimipisteen koon ja tarpeen mukaan. Asiakkaan asiat käsitellään konsultoivasta näkökulmasta. Laajempaan käsittelyyn järjestetään yhteisvastaanotto tai monialaisen asiantuntijaryhmän kokous. Asiantuntijatiimiin on mahdollista sisällyttää myös opetushenkilöstön ja muiden hyvinvointialueen toimijoiden konsultaatiomahdollisuus.
- Opiskeluhuollon asiantuntijat tarjoavat opetushenkilöstölle matalan kynnyksen **konsultaatiota**. Pirkanmaan opiskeluhuollon henkilöstö arvioi konsultaation toteuttamistavat koulu-/oppilaitoskohtaisesti käytettävissä olevien resurssien mukaan.
- **Pedagogiset asiakirjat** käsitellään moniammatillisesti asianosaisten läsnäollessa, yhteisissä tapaamisissa, joissa hyvinvointialuetta edustaa kulloinkin se tai ne työntekijät, joiden asiantuntijuuteen pedagogisen asiakirjan sisältö ja tuen suunnittelu pääasiassa kuuluu.

Kriisityö kouluissa ja oppilaitoksissa

- Kriisitilanteiden hoitamiseen varaudutaan kriisisuunnitelmalla, joka sisältää ohjeistuksen psykososiaalisesta tuesta koulussa/oppilaitoksessa. Kriisisuunnitelmasta vastaa rehtori tai muu vastaava henkilö yhteistyössä opiskeluhuollon kanssa. Rehtori tai muu vastaava henkilö vastaa myös toiminnasta akuutissa tilanteessa, kunnes pelastus- tai poliisiviranomainen ottaa tarvittaessa vastuun johdosta.
- Koulun kriisiryhmä on koulun sisällä toimiva työryhmä, joka on perehtynyt äkillisten kriisien psykososiaalisen tuen suunnitteluun ja toteuttamiseen. Kriisiryhmässä on jäseniä sekä opiskeluhuollosta että koulun henkilöstöstä.
- Kriisiryhmän tehtävinä ovat mm. huolehtia toimintansa suunnittelusta ja suunnitelman laadinnasta, kirjata ryhmän sisäinen työnjako ja vastuuketju, selvittää etukäteen kriisitilanteissa tärkeät paikallisesti/alueellisesti toimivat yhteistyötahot ja sopia yhteistyön periaatteista ja käytännöistä, perehdyttää koulun muuta henkilöstöä suunnitelmaan järjestämällä koulutusta ja hankkimalla kirjallisuutta, huolehtia siitä, että kaikki koulun aikuiset, oppilaat ja huoltajat tietävät, miten toimia erilaisissa tilanteissa ja miten tilanteesta tiedotetaan kriisin eri vaiheissa, organisoida toimintaa kriisitilanteissa, huolehtia välittömästä henkisen tuen tarpeesta sekä mahdollisista jatkotoimista ja arvioida kriisitilanteissa toteutettuja toimia sekä tehdä kriisisuunnitelmaan tarvittavat muutokset.

Oppilaitoksen opiskeluympäristön terveellisyys ja turvallisuus sekä opiskeluyhteisön hyvinvoinnin edistäminen sekä seuranta

- Kaupunki / kunta organisoii oppilaitoksen opiskeluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden tarkastuksen. Koulu/opiskeluterveydenhuolto sekä muut opiskeluhuollon asiantuntijat osallistuvat tarkastus- ja seurantatoimintaan.
- Tarkastustoiminnasta sovitaan koulu- ja oppilaitoskohtaisesti opiskeluhuollon ohjausryhmässä ja opiskeluhuoltosuunnitelmaan kirjataan suunnitelma tarkastamisesta, aikatauluista ja yhteistyöstä.

Muu verkostoyhteistyö

- Perhekeskus
- Eri Sote-palvelut esikouluikäisistä aikuisten palveluihin
- Järjestöyhteistyö
- Ankkuritoiminta
- Kuntien HYTE-verkostotyö
- Ehkäisevän päihdetyön verkosto
- Nuorisolain mukaiset moniammatilliset kokoonpanot
- ...

Opiskeluhoitopalveluista tiedottaminen ja viestintä

- Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 11 § Tiedottamis- ja ohjausvelvollisuus
 - Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskelijoilla ja heidän huoltajillaan on tieto oppilaitoksen ja sen opiskelijoiden käytettävissä olevasta opiskeluhoitosta.
 - Oppilaitoksen ja opiskeluhoiton henkilökunnalla on velvollisuus ohjata opiskelijaa hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhoiton etuuksia ja palveluja.
- Koulut ja oppilaitokset tiedottavat opiskeluhoiton palveluista omilla verkkosivuillaan, suositeltavaa on, että verkkosivuilta löytyy myös opiskeluhoiton henkilöstön ajantasaiset yhteystiedot.
- Pirkanmaan hyvinvointialueen verkkosivuilta opiskeluhoitopalvelut löytyvät Nuorten palveluiden alta. Verkkosivuilla on opiskeluhoitopalveluiden yleiset periaatteet ja yhteystiedot.
- Opiskeluhoiton palveluista viestitään Wilman kautta erilaisin yleisin ja paikallisin tiedottein ja viestein.
- Lisäksi opiskeluhoiton palveluista viestitään Pirkanmaan hyvinvointialueen eri some-kanavilla kuten Instagramissa ja Facebookissa.
- Opiskeluhoitopalveluiden uusista toimintalinjauksista ja -käytännöistä tiedotetaan tarpeen mukaan esim. yhteissähköpostilla, henkilöstön toimesta paikallisesti tai laajempien muutosten osalta mm. erillisissä koulutus/informaatiotilaisuuksissa

Ajankohtaista opiskeluhuollon yhdyspinnalta

Yhteistä työtä ja kehittämistä

- Alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma, hyväksytään 02/24, seurantavelvoite alueellisella opiskeluhoiton yhteistyöryhmällä
- Yhteisöllisen työn laatukäsikirja, kuntien hanketyö (valmis pian)
- Palveluiden yhtenäistämiseen liittyviä useita yhteisiä ohjeistuksia ja linjauksia Pirkanmaan alueelle
 - jalkautettu, mm. psykologin tutkimuksiin ohjautumisen kriteerit
 - jalkautetaan, mm. adhd-kartoitusmalli, yhteiset lääkehoitosuunnitelmapohjat, lausuntokäytänteet koulunkäyntiin liittyen
- Lasten ja nuorten väkivalta/kouluväkivalta; valmistellaan yhteistä työtä ja verkostoa, tilannekuvaseminaari 14.3.24
- Koulutuksenjärjestäjän ja opiskeluhoiton välisen tiedonsiirron prosessit, valmisteluvaiheessa
- Kriisityö kouluissa ja oppilaitoksissa, koordinointi ja osaamisen varmistaminen, työ valmistumassa
- ...

Yhteystiedot

Vastuualuejohtaja

Marja Nurmi-Vuorinen

040 6723225

marja.nurmi-vuorinen@pirha.fi

Palvelupäällikkö, eteläinen alue

Niina Pirinen

040 3357233

niina.pirinen@pirha.fi

